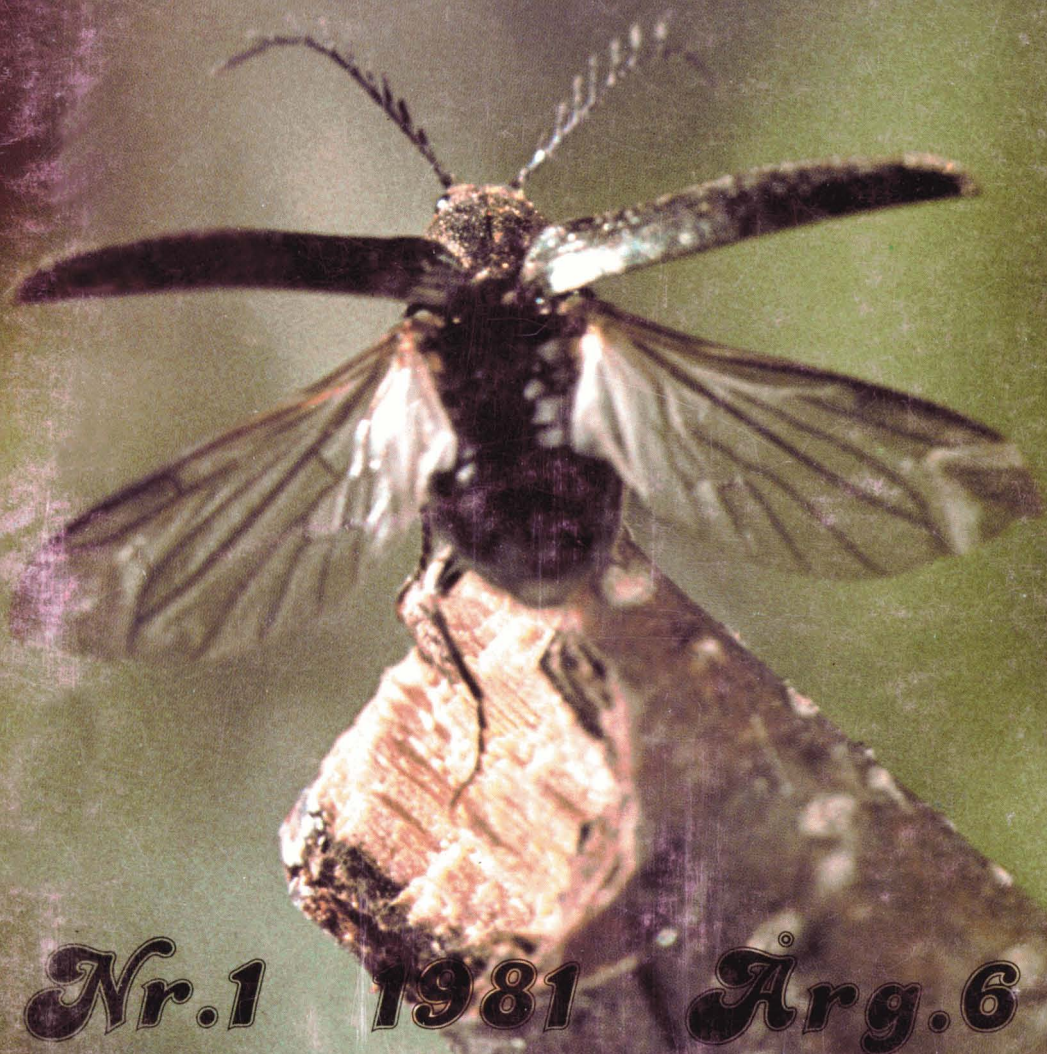

Insekt-Nytt

Medlemsblad for Norsk
Entomologisk Forening.

Nr.1

1981

Årg.6

INSEKT-NYTT

Postboks 1701 Rosenberg

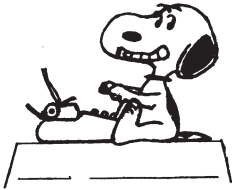
7001 Trondheim

Postgironummer: 5 91 60 77

Trykkeri: Offset - Sats Trondheim (omslag), Økonomitrykk Bodø (innhold)

Abonnementspris: kr. 35,-

I REDAKSJONEN:

TOR ALVHEIM (RED.)

JØRN NIKOLAYSEN

OVE BERGERSEN

TROND NORDTUG

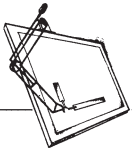
Forsidebilde:

Smelleren *Corymbites pectinicornis*

Foto: Arne T. Hamarsland

INNHold

Fra redaksjonen.....	3
NEF's formann har ordet.....	4
Bergersen, Ove: Forsidedyret.....	6
Olsvik, Hans: De norske ryggsvømmerne.....	8
Alvheim, Tor: ICIPE, Et senter for tropisk insektforskning....	15
LARVIK INSEKT KLUBB (LIK).....	19
Referat fra årsmøtet i NEF 12 februar 1981.....	22
Årsmelding for 1980.....	23
FOTOKONKURRANSEN.....	29
KONKURRANSE.....	33
Brev fra leserne.....	34
Opprop.....	36

PETTER AMUNDSEN A/S

SPECIALFORRETNING I TEGNEMATERIELL - REKLAME- OG KONTORREKVISITA

HOBBY/KUNSTARTIKLER - PAPIRVARER. FJORDGT. 36, 7000 TRONDHEIM

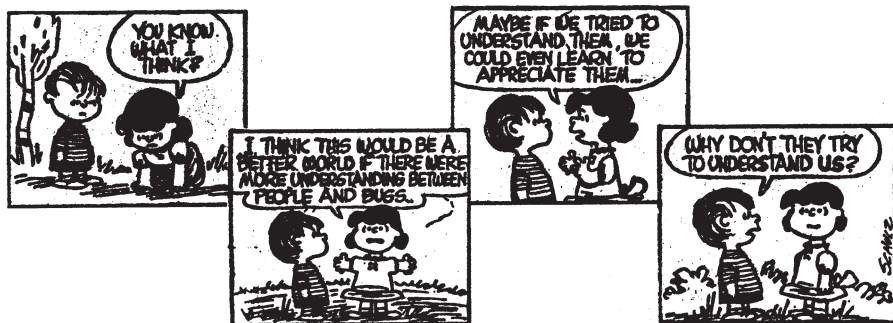
FRA REDAKSJONEN

Insekt - Nytt slår denne gangen til med et 40 siders blad med et stoffutvalg som forhåpentligvis vil være av interesse for de fleste. Spennvidden i dette nummeret er stor, fra lokalt preget stoff, som presentasjonen av Larvik Insektklubb, til afrikanske forhold i artikkelen om forskningscentret ICIPE.

Dette nummeret er også blitt meget iøynefallende, i og med at vi har gått ut med fargestrykk på omslagssiden. Dette er gjort spesielt med tanke på å benytte dette nummer av bladet til et P.R. framstøt for bladet og foreningen. Dette gjøres blandt annet ved å sende ut bladet, sammen med et tilbud om medlemskap i foreningen, eller et abonnement på bladet, til en rekke skoler omkring i landet.

Ellers savner vi fremdeles det store tilsiget av stoff, men vi håper at en vår og sommer med ny inspirasjon og nye funn vil få skrivekløen til å slå ut for fullt hos de ivrige entomologer landet over. Legg i denne forbindelse merke til vår adresseforandring, og noter deg tidsfristen for innlevering av stoff til neste nummer:

FRIST FOR INNLEVERING AV STOFF TIL NESTE NUMMER: 13 JUNI

NEF'S FORMANN HAR ORDET.

BLI MEDLEM AV NORSK ENTOMOLOGISK FORENING!

Norsk Entomologisk Forening har som oppgave å fremme studiet av den norske insektfaunaen. Vi må erkjenne at kjennskapet til denne er svært mangelfullt, og for vesentlige insektordener vet man så godt som ingenting om artenes utbredelse i vårt land. Vi ligger på dette området langt etter våre naboland, som i mange år har hatt store og effektive entomologiske foreninger. Det er styrets mening at det nå bør tas et krafttak for å stimulere interessen for studiet av den norske insektfaunaen, og i dette arbeidet har vi satt i gang en rekke tiltak. Vi innser at her er det lite man kan oppnå gjennom entomologer ansatt i vitenskapelige institusjoner. Til det er Norge alt for stort og de institusjonstilknyttede entomologer alt for få. Her, som i andre land, må vi derfor satse på den innsats som interesserte og dyktige hobby-entomologer kan gjøre, og våre tiltak har derfor som primært siktemål å hjelpe disse i deres entomologiske studier. Av tiltak vi har ansett som viktige, kan nevnes arbeidet for etablering av lokale avdelinger av foreningen, for å skape et entomologisk miljø på flest mulig steder. Samtidig finner det sted en prioritering og opptrapping av vårt medlemsblad "Insekt-Nytt", slik at medlemmene kan få bedre kontakt med hverandre og informasjon om hva som skjer i norsk entomologi. Videre kan nevnes utlån av binokularlupe til medlemmene, hjelp med litteratur og entomologisk materiell, formidling av ekspertise når det gjelder insektbiologi og systematikk, og utarbeidelse av bestemmelsestabeller for norske insekter.

Når det gjelder publiseringsmuligheter har vi etterhvert fått to tilbud for vitenskapelige entomologiske arbeider. Det ene er "Fauna norvegica Ser. B", "Norwegian Journal of Entomology", som utgis med støtte fra NAVF, og hvor norske entomologer kan publisere sine faunistiske arbeider i et internasjonalt rettet tidsskrift. Det andre er det nyetablerte "Insecta Norvegiae", som vi utgir i samarbeid med Det Kongelige Norske Vitenskabers Selskab, Museet, og hvor vi tar sikte på å utgi oversikter over større grupperes utbredelse i Norge i form av prikkart og tabeller.

Annethvert år arrangerer vi vintermøter der entomologer fra hele landet kommer sammen og diskuterer felles anliggender og utveksler erfaringer. Vi arbeider også med planer om å etablere en egen gruppe for fotografering og filming av insekter.

Insektene er en enestående mangfoldig og interessant dyregruppe.

I studiet av denne mangelfullt kjente dyregruppen i Norge, ligger det en utfordring for alle med interesse for norsk natur. Men dette arbeidet må organiseres, og vår virksomhet er ressurskrevende, både når det gjelder penger og arbeidskraft. I motsetning til andre foreninger mottar vi ingen støtte fra miljøverndepartementet, og foreningsdriften dekkes nesten i sin helhet gjennom medlemskontingenten. Her er jeg ved et hovedpoeng i dette innlegget; vår forenings muligheter til å etablere et funksjonelt arbeidsmiljø for norske entomologer, henger nøye sammen med den støtte vi får fra entomologisk interesserte mennesker. Jeg vil derfor sterkt oppfordre alle like-sinnede til å støtte opp om Norsk Entomologisk Forening, både ved å bli med som medlemmer og ved å ta del i den virksomhet foreningen driver. Foreningen kan ikke yte noen økonomisk godtgjørelse for den virksomhet som drives i våre mange tillitsverv, men vi kan tilby et interessant og aktivt miljø i nær kontakt med norsk natur. Her er nok å gjøre for alle som har lyst til å ta et tak.

Hilsen

Karl Erik Zachariassen

KJEMPE- TILBUD

HOR

HOS

 BOAHS

Priseks. Kassettspiller med
mulighet for metalltapp
Luxman K 1
for 2220

NÅ 1490,-

Stikk innom butikken vår i
Sandgate 11 Trondheim eller
ring 075 28 678 48 559 for nær
mer opplysninger.

Mer avdelings- og butikklister på side 10-11

BOAHS HIFI Sandg. 11	7000 Trondheim	Tlf. 075 28 678
BOAHS MUSIKK Jernhøgskolen	7000 Trondheim	Tlf. 075 24 516
BOAHS MOSS Kongensgt. 13	1500 Moss	Tlf. 052 51 793
BOAHS FREDRIKSTAD Håkonsgt. 7-9	1600 Fredstad	Tlf. 032 51 793
BOAHS OSLO Strøgt. 22 inngang Bernt Ankersgt. 2	0501 Oslo	Tlf. 02 20 73 85

KJEMPE- TILBUD

pa unnsplite kassetband
hos

 BOAHS

Priseksempel
BASF chrom
væren B. 090 KUN KR.

19,-

su lenge lageret rekker

Stikk innom butikken vår i Sand-
gate 11 eller ring 075 28 678
48 559 og la tilsendt prisliste.

KJEMPE- TILBUD

PÅ

RENSEUTSTYR TIL
GRAMMOFONPLATER
HOS

 BOAHS

Priseks. ZEEPA karbon
fiberborste

kun kr **65,-**

Stikk innom butikken vår i
Sandgate 11 Trondheim eller
ring 075 28 678 48 559 for nær
mer opplysninger.

STØTT VARE ANNONSØRER - DE STØTTER OSS.

FORSIDEDYRET

AV OVE BERGERSEN

Forsidedyret denne gang er arten *Corymbites pectinicornis*. Arten hører til familien *Elateridae* (Smellere). Bildet viser en han. Dette kan man se av de velutviklede kamformede antennene.

Smellerne utgjør en stor billefamilie med over 8000 arter spredt over størstedelen av jorden. Familien har fått navnet etter lyden som kan høres når billen vender seg, etter å ha havnet på ryggen.

"Smelle"-mekanismen består av tapp foran på brystet som igjen passer inn i en grop midt på brystet. Når hoppet skal utføres, trekkes tappen ut av gropen og spennes. Med hoppet går tappen hurtig ned i gropen igjen. Smelleren kastes opp i luften og vender seg med buken ned.

Smellerne har en langstrakt oval form med 5-leddete tarser og lange trådsmale antenner. Hanner av noen spesielle arter har brede kamformede antenner.

Hovedtrekkene som skiller smellere fra andre nærstående familier som *Carabidae* (løpebiller) og *Buprestidae* (praktbiller), er som følger:

1. Hodet trukket godt inn under brystskjoldet.
2. Brystskjoldet ender i to spisse tagger på hver side bak.
3. Tappen på buken.

Smellere finner man ofte på åpen mark med innslag av kulturvekster. Her legges eggene i jorda. Larven som klekkes er ganske spesiell. Den kalles kjølemark, og navnet har den fått p.g.a. at den trives i kjølige forsomre. Da kan larver av slekten *Agriotes* gjøre stor skade på korn og

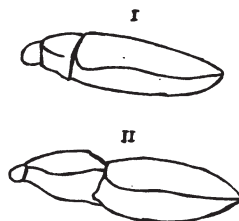

Fig. 1
Figuren viser kroppen av en praktbille (I) sett fra siden, sammenlignet med den typiske smellerformen (II).

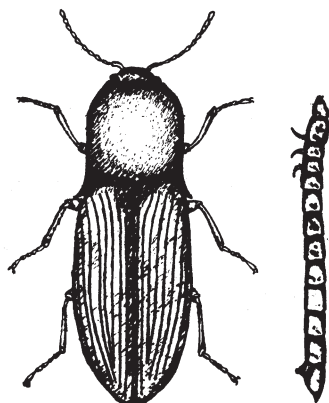

Fig. 2
Overside av smelle (imago), til høyre en karakteristisk larve.

potetplanter. De lever av røttene på disse. Særlig nyskuddsplanter angripes ofte. Larven kan også leve i råtne trær.

Larvene er langstrakte, ofte sylindriske, brune eller gule og med de første segmentene forsynt med velutviklede gangben. Bakerste segment er karakteristisk utformet. Enten er det tilspisset, eller forsynt med tenner eller utvekster.

Forpoppingen finner sted i et ovalt puppekammer noen cm ned i jorda, hvor dyret utvikler seg i løpet av sensommeren. Puppens utvikling tar 3-4 uker. Disse individene overvintrer under steiner i jorda. Det hender også at imago som blir klekket sent på høsten, forblir i puppekammeret til våren.

Forsidedyret *Corymbites pectinicornis*, er en av våre vakreste og mest iøyenfallende smellere. Oversiden har en sterk metallskinnende grønnfarge. Hunnen er mer beskjeden og mangler de samme kraftige, kamformede antennene. Arten holder til på skogsenger hvor den skifter mellom å gå på gresset og blomstrende skjermplanter i juni måned.

Canon A-1, med 50 mm f/1,4 montert på omvenderring med fokuseringsnekke. Blitz 1/60 sek. ASA 80, tech. pan.

Makrofotografering. Selv den mest foraktelige flue kan være en vakker skapning.

POSTBOKS 985
7001
TRONDHEIM

DE NORSKE RYGGSVØMMERNE

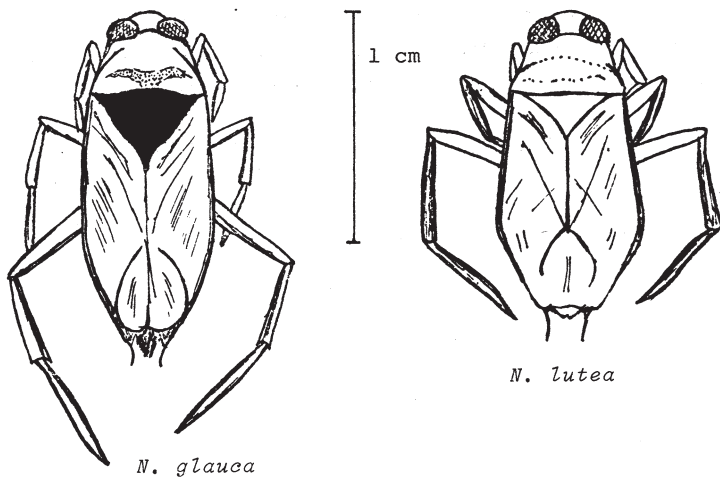
AV HANS OLSVIK

Ryggsvømmeren er ei tege som lever i ferskvann, vanligvis i dammer og små tjern uten fisk. Den kan også finnes i større vatn med forekomster av fisk, men dette hører med til unntaka. Som navnet sier er det karakteristisk at den svømmer på ryggen. Det er et særtrekk ved ryggsvømmeren at den henger i overflatehinna med ryggen ned og vokter på at byttet skal falle i vannet, eller komme så nær at et raskt angrep kan bli suksessfullt. Med sin følsomhet overfor vibrasjoner i overflatehinna, lokaliserer den snart ei flue hvis den skulle være så uheldig å falle i vannet. I konkurranse med virvlere og vannløpere styrter den så til med kraftige svømmetak. På grunn av lang og tett hårvekst på bakbeina, fungerer disse som kraftige åreblad. Straks den har nådd fram til byttet, bruker den snabelen som stikkeredskap og bedøver byttedyret. Jeg har aldri blitt stukket av ryggsvømmer sjøl, men det sies det er verre enn å bli stukket av veps! Sammen med virvlere og vannløpere er det ryggsvømmeren som har overflatehinna og vannområdet under som jaktområde. Ryggsvømmeren finner også en del av føden nede i vannet. Den er ganske var, og tramper man i marka ved bredden der det henger mange ryggsvømmere i overflata, kan man legge merke til hvor raskt de forsvinner ned i dypet. Å oppdage ryggsvømmere ved en dam er ikke vanskelig; enten henger de i overflatehinna eller så svømmer de sakte omkring i overflata. Der den henger ser man at det er tre forsenkninger i hinna, det er enden av bakkroppen og framfotspissene som danner denne trekanten. Ser man ikke ryggsvømmere når man kommer til en dam, kan det hende at man finner dem i håven etter noen drag i vegetasjonen nede i vannet.

KJENNETEGN

Ryggsvømmere ligner en del på buksvømmerne, men er større og svømmer som oftest med ryggsida ned. Mens buksvømmerens framføtter (ytre ledd) er formet som en kniv eller sabel og mangler klør, er ryggsvømmerens vanlig 2 (3)-leddet med to klør ytterst. Ryggsvømmeren oppmagasinerer luft på buksida slik at denne blir lettest.

Figur 1. Voksne av *Notonecta glauca* kjennes fra *N. lutea* på det svarte feltet (scutellum) på ryggsida.

Langs bakkroppens underside finnes en kjøle, som på begge sider er forsynt med lange hårfrynser. Lignende hår utgår fra bakkroppssidene inn mot midtkjølen, og det blir da dannet to kanaler som utgjør luftmagasinene. I tillegg lagrer den luft under vingene. Ryggsvømmeren, som skal se mot overflaten, har den nedre del av øyet sterkest utviklet, mens de andre vanntegene som svømmer normalt, har øyne hvor den øvre del er sterkest utviklet (Natvig 1928).

Det er to arter av ryggsvømmere i Norge, og som voksne skilles de lett på ryggfargen. *Notonecta lutea* har som imago grå til gulhvit rygg, mens *N. glauca* har et trekantet svart felt midt på ryggsida (scutellum). Resten er grålig farget. *N. lutea* har vanligvis helt lysegult scutellum, men av og til med små svarte flekker. Resten er grålig farget. Undersida er svart hos begge artene (se også fig. 1). Larvene og nymfene er verre å skille fra hverandre, og det vil føre for langt å komme inn på de kjennetegna her.

LIVSSYKLUS

De to ryggsvømmerartene har ganske forskjellig livssyklus. Mens *N. lutea* bare lever som voksen en sommer-sesong, kan *N. glauca* muligens leve i flere år. den viktigste forskjellen er at *N. glauca*

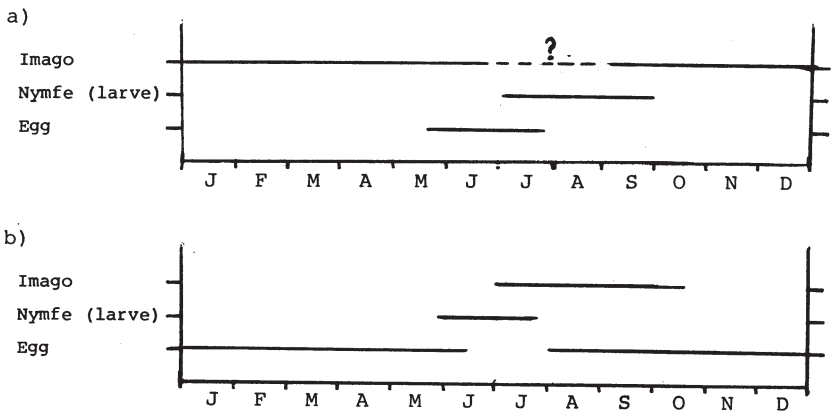
overvintrer som imago, mens *N. lutea* overvintrer som egg.

Notonecta glauca:

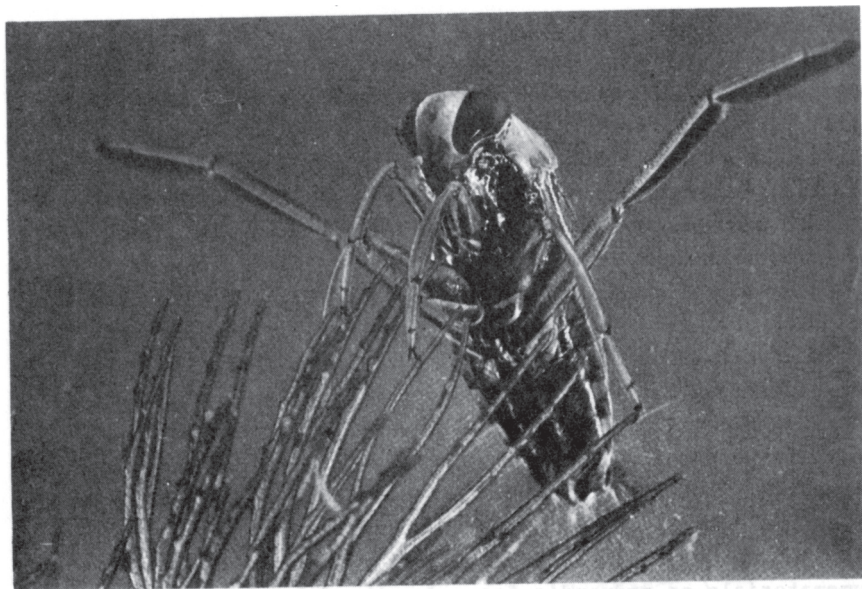
Med det samme, eller kort tid etter at isen er forsvunnet på dammene er imago å finne. Parringa skjer i løpet av våren, og egg blir klumpvis festet til vannplanter, trolig i mai - juni. Etter egglegging dør sannsynligvis de aller fleste voksne, men det er ikke undersøkt om enkelte kan overleve hele sommeren og eventuelt til neste egglegging. Etter 1 - 2 måneder klekkes eggene og i midten av juli kan man trolig finne de første små larvene, omtrent 1 mm lange. Nymfer kan sees i august og ut til månedsskiftet september/oktober. De første imagines dukker opp i begynnelsen av september. *N. glauca* er så i aktivitet hele høsten til isen legger seg på vatna. Det hender også at man kan se ryggsvømmeré i aktivitet under isen den første uka etter islegging. Arten er trolig mer eller mindre aktiv vinteren igjennom, men trolig med nedsatt metabolisme, slik at den ikke behøver så god næringstilgang. Observasjoner tyder på at arten dør ut om tilholdsdamdene bunnfryser i løpet av vinteren. Se også fig. 2.

Notonecta lutea:

Eggene, som er blitt lagt høsten før, klekkes i slutten av mai i sørlige strøk og i juni lenger nord. I løpet av 1 - 2 måneder vokser larvene seg store og blir til nymfer og imagines. De første imagines viser seg enkelte steder allerede i begynnelsen av juli, og i løpet av denne måneden er alle larvene blitt voksne. Fra juli

Figur 2. Livssyklus gjennom året for *Notonecta glauca* (a) og *N. lutea* (b).

Notonecta glauca, foto: Rohdich.

til september foregår parringa og egglegginga. Når oktober er kommet er det ikke mange *N. lutea* igjen i dammene, og ved slutten av måneden er alle voksne døde. Eggene blir så liggende på vannplanter og på bunnen hele vinteren, til våren kommer med ny klekking. Eggene til *N. lutea* tåler trolig frysing, i det larver kan finnes i dammer som er bunnfrosne nesten hele vinteren. Se også fig. 2.

TILHOLDSSTED

På Østlandet kan begge artene finnes i de samme vatn og tjern. *N. glauca* ser likevel ut til å foretrekke noe dypere dammer og tjern enn *N. lutea*. Ofte er *N. glauca*'s tilholdssteder vegetasjonsrike og eutrofe, mens *N. lutea* ser ut til å foretrekke relativt sure og dystrofe myrtjern i glissen skog (barskog). I Midt-Norge finnes *N. lutea* ganske vanlig, særlig i innlandet, men også ute ved kysten i nordlige strøk. *N. lutea* finnes fra lavlandet til opp mot skoggrensa, med tyngdepunktet i 100 - 300 meters høyde over havet (Trøndelag). *N. glauca* ser ut til å være en mer utpreget lavlandsart, og finnes langs kysten til Møre og Romsdal. Lengst nord i utbredelsesområdet, i Møre og Romsdal, ser det ut til at *N. glauca* bare kan overleve helt ytterst langs kysten, hvor gjennomsnittstemperaturen om vinteren er over 0° C.

UTBREDELSE

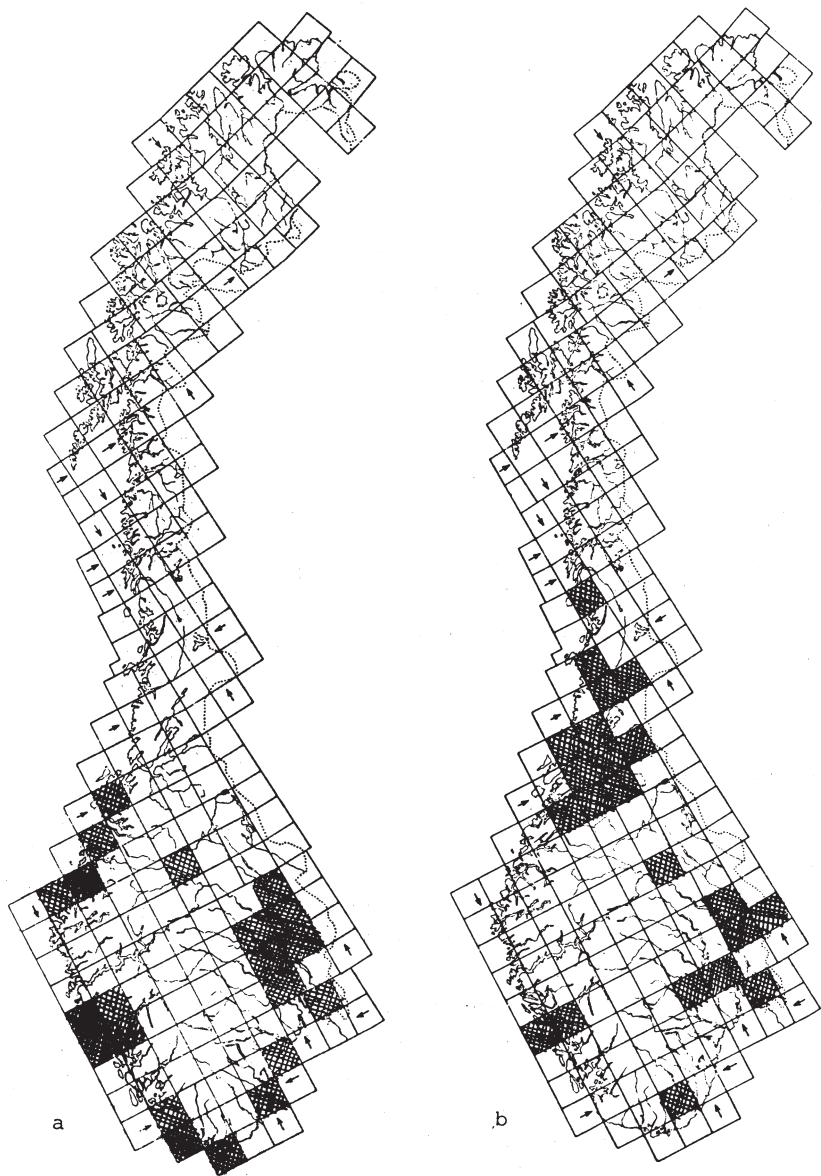
N. lutea er utbredt i Sør - Norge nord til sørlige Nordland. Dolmen og Aagaard (1973) mener arten er vanlig i hele Trøndelags - området. Den finnes mer eller mindre vanlig over store deler av Østlandet, og er kjent fra en lokalitet på Sørlandet (J.T. Jastrey 1981). Fra Vestlandet er den hittil bare kjent fra Bergenstraktene (D. Dolmen pers. medd., J.T. Jastrey 1981). Den er alminnelig og har en vidstrakt utbredelse i Sverige (Brinck 1964), men er temmelig sjelden i Danmark (Jensen - Haarup 1912). *N. lutea* er en sirkumpolar art, mens *N. glauca* skal være mer sørlig (Richard 1967). *N. glauca* er vanlig utbredt på Østlandet (Taksdal 1971), og går videre langs kysten av Sørlandet og Vestlandet nord til Nordmøre (Warloe 1924, Dolmen og Olsvik 1977, Jastrey 1981 og Tor Alvheim pers. medd.) I Sverige og Danmark er *N. glauca* vanlig og utbredt (Brinck 1964 og Jensen - Haarup 1912). For utbredelsen i Norge, se også fig. 3. Disse kartene må betraktes som meget foreløpige, og nærmere feltundersøkelser og gjennomgørelser av museumsmateriale er nødvendig før gode utbredelseskart kan lages.

J.T. Jastrey har nylig utført et stort kartleggingsarbeide på norske vannlevende teger. Dette er publisert i Fauna norv. Ser B. 28, 1 - 24. Jeg vil imidlertid korrigere ham på enkelte punkter. J.T. Jastrey (1981) har ikke fått med funn av *N. lutea* i Nord Trøndelag og i Søndre Nordland (Dolmen og Aagaard 1973), og strengt tatt burde funnet fra Kristiansund på Nordmøre (Dolmen og Olsvik 1977) være plassert i rute 90. Arten er senere funnet også i rute 84. Ruteinndeling etter EIS systemet.

KONKLUSJON OG OPPROP

Av de to utbredelseskarta ser man at ryggsvømmernes geografiske utbredelse i Norge er lite kjent. *Notonecta lutea* er funnet å være ganske vanlig i Trøndelagsområdet, og den finnes på Østlandet, Sørlandet og Vestlandet. Arten går nord til søndre Nordland. *Notonecta glauca* finnes på Østlandet og langs kysten til Nordmøre, men det er mange "hull" i utbredelsen. Sett under ett er det lite vitenskapen vet om forekomsten av ryggsvømmere i Norge, men dette kan rettes på! Jeg vil derfor oppfordre alle som er interesserte i dyrelivet i ferskvann om å kikke godt etter ryggsvømmere til sommeren. Noter gjerne ned art, sted, dato, år, finner etc. på en lapp og send den til meg. En liten beskrivelse av funnstedet, samt UTM-angivelse er også verdifullt. Jeg venter med spenning på resultatene av dine undersøkelser, og blir såra og vonbroten om du ikke sender meg noen bokstaver... ! God jakt!!

Figur 3. Foreløpige utbredelseskart for ryggsvømmerne *Notnecta glauca* (a) og *N. lutea* (b).

TAKK

Jeg vil takke Dag Dolmen og Tor Alvheim for opplysninger om utbredelse, Dag Dolmen dessuten for gjennomlesing og kritikk av artikkelen.

LITTERATUR.

- Brinck, P. 1964: Skinnbaggas, p. 152 i Hanstrøm (ed.) Djurens Värld III, Förlagshuset Norden AB, Malmö, 562 pp.
- Dolmen, D. & Aagaard, K. 1973: Ryggsvømmeren, *Notonecta lutea* Müller, i Trøndelagsområdet. Fauna 26, p. 265 - 268. Oslo.
- Dolmen, D. & Olsvik, H. A. 1977: Ryggsvømmeren *Notonecta glauca* L. (Hem., Notonectidae) funnet på Nord-Møre. Norw. J. Ent., Vol. 24, No. 2, p. 175, Oslo
- Jensen-Haarup, A. S. 1912: Danmarks Fauna 12. G.E.C. Gads forlag, København 300 pp.
- Natvik, L. R. 1928: Norske Insekter I, Oslo, 315 pp.
- Richard, G. 1967: *Heteroptera*, pp. 236 - 241 i Illies, J. (ed.). Limnofauna europeae. G. Fischer, Stuttgart 474 pp.
- Taksdal, G. 1967: Teger, pp. 249 - 255 i Frislid, R. og Semb-Johanson, A. (eds.) Norges Dyr IV, J. W. Cappelen, Oslo 429 pp.
- Warloe, H. 1924: Fortegnelse over Norges *Hemiptera* og *Heteroptera*. Forh. Vidensk. Selsk. Krist. 1924, 4: 1 - 42
- Jastre J.T. 1981: Distribution and Ecology of Norwegian Water - bugs (Hem. Heteroptera). Fauna norv. Ser. B 28, 1 - 24.

INSECTA NORVEGIAE

Denne nye serien vil komme ut med kart- og tabelloversikter over utbredelsen av norske insekter. Serien vil komme ut med uregelmessige mellomrom, alt etter tilgang på stoff og midler til trykking. Ett nummer er allerede kommet ut og sendt medlemmene i NEF.

Det første arbeidet ble trykt med støtte fra Norges Almenvitenskapelige Forskningsråd. Utgifter for hvert arbeid blir forsøkt holdt så lavt som mulig ved at forfatteren(e) gjør manuskriptene ferdige (og feilfrie) slik at de kan gå rett inn i trykkeprosessen, som er off-set-metoden. Manuskriptene bør følge oppsettet som benyttes i Fauna norvegica Ser. B. (Norsk entomologisk tidsskrift).

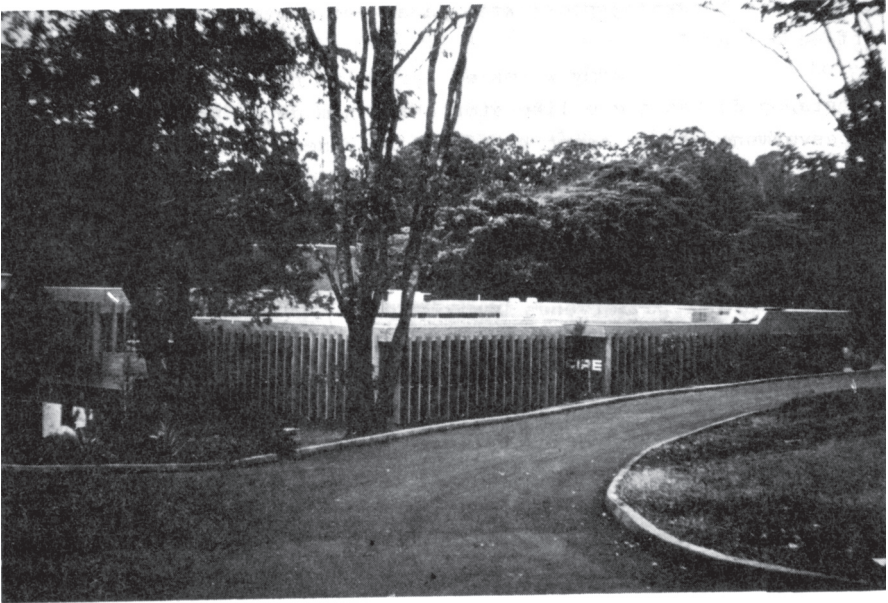
John O. Solem

DKNVS Museet, Erling Skakkes gt. 47 B
7000 Trondheim

ICIPE

Et senter for tropisk insektforskning

AV TOR ALVHEIM

ICIPE står for International Centre of Insect Physiology and Ecology. Det er et stort forskningssenter som ligger i Nairobi i Kenya. Her er man særlig opptatt med forskningen omkring tropiske insekter som overfører sykdommer til mennesker og dyr, og insekter som kan forårsake skader på avlingene.

En rekke land og organisasjoner gikk i 1970 sammen om å etablere et senter for insektforskning i Afrika. Resultatet ble dannelsen av ICIPE, som står for International Centre of Insect Physiology and Ecology, i Nairobi i Kenya. De land som støtter sentret økonomisk er: Norge, Sverige, Danmark, Storbritannia, V. Tyskland, Canada, Sveits, Frankrike, Japan, Østerrike, Nederland og USA. De organisasjonene som gir støtte er: UNEP (FNs miljøvernsorganisasjon), OPEC og verdensbanken.

Ved ICIPE er man særlig opptatt med forskning

på insekter som overfører sykdommer til mennesker og dyr, og insekter som kan forårsake skader på avlinger. Det legges dessuten stor vekt på opplæring, både av studenter fra Kenya og andre land, og av teknikere og administrasjon. Det er for tiden omkring to hundre ansatte ved ICIPE, men antallet varierer fordi mange er korttidsengasjert her fra forskningsinstitusjoner i utlandet. Mange store forskningsprosjekter pågår ved sentret, her omtales kort en del av dem.

Army worms er larver av nattflyet Spodoptera exempta, og de kan gjøre like stor skade som de fryktede gress - hoppersvermene. År om annet kan disse larvene opptre i enorme antall, og kan da gjøre stor skade på avlingene. Foruten i Afrika, kan army worms opptre både i Asia og Australia. Ved ICIPE pågår et forskningsprosjekt kalt African armyworm researsch. De aspekter man spesielt har tatt for seg på dette prosjektet, er hvilken effekt temperaturen har på larvenes utviklingstid, hvilken rolle nærings - tilgangen spiller, og hvilket hormonelt samspill som er bakgrunn for de forskjellige faser i larvestadier og fenomenet med diapause. Hovedformålet med prosjektet er å komme fram til en fundamental forståelse av hva som forårsaker den enorme oppblomstringen av larver år om annet, slik at dette kan brukes i bekjempelses - strategien. Her har prosjektet et nært samarbeid med Desert Locust Control Organisation, som ellers spesielt arbeider med bekjempelse av vandregresshopper.

Moskitoer er blitt kalt den verste insekt - fiende som mennesket har, på grunn av den rekke med alvorlige sykdommer som de overfører. Dette gjelder da de artene som over - fører gul feber, dengue feber, filariasis og malaria. Gul feber og dengue feber er alvorlige virusinfeksjoner, mens filariasis skyldes infeksjon av rundormer (nematoder av overfam. *Filarioidea*). Tropenes svøpe gjennom alle tider har vært malaria, en febersykdom som skyldes at protozoer, encellede dyr, av slekten *Plasmodium* invaderer de røde blodlegemene. Disse protozoene overføres av moskitoer (stikkemygg) av slekten *Anopheles*. Disse stikkemyggene fins også i Norge, men de er her ikke infisert med protozoer som fremkaller malaria.

Et av forskningsprosjektene ved ICIPE arbeider med å skaffe mer viten om hvordan man kan få kontroll over malaria - vektorer, det vil si stikkemyggene som overfører sykdommen. Dette

er et felt hvor det er gjort mye før, men det er et stort behov for forbedrede bekjempningsmetoder etter at man er blitt klar over hvilke utilsiktede virkninger den utstrakte bruken av DDT tidligere, har hatt. En av de tingene man vil konsentrere den framtidige forskningen om, er eggleggingsprosessen og eggplasseringen til myggene. Tanken er å finne fram til enkelere kontrollmetoder, kanskje basert på tiltrekning til spesialbehandlede vannreservoarer.

Forskjellige midder kan overføre alvorlige sykdommer til mennesker og dyr i tropene. African tick bite fever, eller "midd tyfus", er en febersykdom som overføres ved bitt av midd av forskjellige arter. Sykdommen skyldes infeksjon av *Rickettsia conorii*, organismer som ligger mellom bakterier og virus. Infeksjonen er sjelden dødelig, og de fleste afrikanere er immune mot den etter å ha blitt bitt av midd i ung alder. Tilreisende er imidlertid svært utsatte for å få denne sykdommen.

Forskningsprosjektet Livestock tick research har prioritert studiet av en alvorlig kvegsykdom som overføres av midd, den såkalte East Coast Fever. Sykdommen kjennetegnes ved feber, anemi, gulsott og blodig urin, og den skyldes en blodparasitt ved navn *Theileria parva*. I dette forskningsprosjektet har man konsentert seg om en middart *Rhipicephalus appendiculatus*. Man har kunstig klekket ut store mengder av denne arten og satt den ut på avgrensede gressenger sammen med buskap. Ved de senere innsamlinger av middene har man blandt annet forsøkt å finne ut hvor lang reproduksjonstid og levetid denne middarten har ved forskjellige tettheter av husdyr, og hvor lang tid den er infisert med blodparasitten *Rickettsia conorii*. Videre har man sett på fordelingen av arten på gressenger, og man har sett på aktivitetsmønstret både gjennom døgnet og gjennom sesongen. En egen del av prosjektet studerer fysiologien til andre nærstående middarter som overfører East Coast Fever.

ICIPE bygger for tiden en ny feltstasjon ved Viktoriasjøen, på et sted kalt Mbita Point. For å få stasjonen bygd og få den i drift trengs cirka 2,5 millioner dollar. Det meste av dette finansieres av Norge gjennom Norad og av England gjennom British Ministry of Overseas Development. Nederland vil finansiere resten.

Hovedårsakene til at man valgte Mbita Point som sted for den nye feltstasjonen, var at her fant man skadedyrene

og avling og buskap sammen. Nær ved i Lambwe valley finner man også en populasjon av armyworm. Området er fryktet fordi det fins trypanosomiasis (Afrikansk sovesyke) både hos mennesker og dyr der. De planter som dyrkes på stedet er blandt andre sorghum (gress - arter av slekten *Sorghum*), mais, cowpeas (en erteplante) og buskapen består av kyr og geiter.

Mbita Point er tenkt å være hovedfeltstasjon til ICIPE, men man planlegger hovedsakelig å konsentrere seg om de to store plagene i området, tsetsefluene og African army worm. I dette området kan disse iaktas året rundt. Feltstasjonen vil også kunne gi gode muligheter til å studere forholdet mellom sykdoms - frembringende skadedyr og vertsdyr under vitenskapelig kontrollerte betingelser. Det er planlagt forskningsprosjekter på følgende skadedyr: Cereal stem - borers (skadedyr på korn), African army - worm, sorghum shootfly (skadedyr på gress av slekten *Sorghum*), legume pod borers (skadedyr på belgfrukter), live stock - ticks, og tsetsefluer. Med Mbita Point som utgangspunkt kan disse dyrene observeres under naturlige forhold i nærheten. Man har dessuten planlagt å etablere kunstig oppbygde miljøer i nærheten av stasjonen, for å kunne studere dem under kontrollerte forhold.

Ved Mbita feltstasjon vil det i begynnelsen være engasjert 6 forskere og 12 laboratorieteknikere. Administrasjonen vil bestå av cirka 10 personer, blandt andre en administrator, en agronom/gårdsbestyrer, en medisinsk assistent og en sekretær. I tillegg kommer en stab av teknikere og betjening på stasjonen på cirka 20 personer.

La oss håpe at arbeidet ved Mbita feltstasjon sterkt vil bidra til løsning på de store problemer som skadeinsekter i tropene utgjør.

Takk

Jeg vil takke professor Arne Semb - Johansson for opp - lysninger om ICIPE.

Litteratur:

- Pfadt, R.E. 1962: Fundamentals of Applied Entomology. The Macmillan Company, New York. s. 629 - 655.
- Djurens varld Bind 3 1973, Forlagshuset Norden AB Malmo. s 392 -394.
- Skaife, S.H. 1979: African Insect Life, Country Life Books, The Hamlyn Publishing Group Limited London, s 186,187,190. s 144 - 146. s 165. s 26 - 28.
- ICIPE SIXTH ANNUAL REPORT - 1978
- ICIPE DUDU May 1978. Newsmagazine of the International Centre of Insect Physiology and Ecology, Nairobi, Kenya. Number 7.

LARVIK INSEKT KLUBB

Larvik Insekt Klubb (populært kalt LIK) har eksistert i ca. 2 år og ble startet som følge av en annonse i lokalavisen. Vedkommende som satte inn annonsen (Stenløkk) fikk ett svar som var fra undertegnede og Halvorsen. Siden er det kommet med en til, som forøvrig har klubbrekorden i 2-steg etter at han oppdaget en ospesommerfugl på den andre siden av en bekk.

Klubbens medlemmer samler mest biller og sommerfugler, men "tar" også andre insekter. Lokalitetene her i Larvik-distriktet må være meget gode etter som alle våre funn er fra Larvik og de tre kommunene rundt; Brunlanes, Tjølling og Hedrum. Ett av medlemmene har 45 forskjellige dagsommerfugler som alle er tatt i Larvik, de aller fleste på en eng like ved hans bolig. Vi andre har også våre faste jaktområder; Heggedal og Bisjord i Tjølling kommune, Bjerke-Lauvesetra i Hedrum kommune, samt Pauler og Tvedalen i Brunlanes kommune.

Foreløpig er vi altså bare fire medlemmer, men har vært godt representert i pressen i Larvik og Vestfold, med helsides oppslag i Nybrott, Vestfold Framtid og Vestfold Arbeiderblad, samt en halv side i Østlands-Posten. Jeg kan også nevne at vi har fått et helt utstillingsvindu til disposisjon i en av bankene i Larvik, der vi i disse dager har en utstilling. Tre av medlemmene deltar med bl. a. 4 store kasser med utenlandske biller og sommerfugler, norske natt-sommerfugler, og et utvalg av andre insekter som f. eks. sikader, vepser og gresshopper. Videre har vi 4 små kasser med norske dagsommerfugler og biller. I tillegg forsøker vi å vise hvordan vi spenner opp sommerfugler og preparerer biller. Vi har også "spedd på" med plakater om hva vi driver med i klubben.

I tillegg til den nevnte utstillingen har vi nå søkt om å få delta på "vestfoldutstillingen" som årlig besøkes av ca. 7000 mennesker. Vi søkte for sent i fjor, men fikk likevel tilbud om å stille ut i fjøset... Vi betakket oss.

Foruten å drive med utstillinger og annen PR, har vi møter så ofte vi kan - det vil si hver annen eller hver tredje uke. Møtene

legges hjemme hos medlemmene på rundgang, og går foruten å drikke kaffe og spise kaker, med til bestemmelse av dyr og bytting av utstyr. For en tid siden skrev vi også ned våre data om trebukker (*Cerambycidae*) for å hjelpe Torstein Kvamme med utbredelsesoversikten over disse. Jeg tror vi har funnet nesten halvparten av de norske trebukkartene her i Larvik-distriktet. Vi har forøvrig planer om å lage vår egen utbredelsesoversikt over biller i vårt distrikt.

Hilsen

Bjørnar Borgersen

Kontaktmann for LIK

Adr: Gonveien 61 B

3260 Østre Halsen

Vi tar også med en del av de funnene som er gjort av LIK:

BILLER:

<i>Corymbites cruciatus</i>	(2 stk.) Pauler
<i>Pyrocroa coccinea</i>	(6 stk.) Pauler
<i>Anthribus albinus</i>	(3 stk.) Pauler
<i>Tilcus elongatus</i>	(1 stk.) Pauler
<i>Phyllobrotica quadrimaculata</i>	(1 stk.) Kjose
<i>Carabus glabratus</i>	(2 stk.) Pauler, Larvik
<i>Necrophorus humator</i>	(2 stk.) Larvik
<i>Corymbites impressus</i>	(1 stk.) Heggedal
<i>Elater balteatus</i>	} Heggedal. Alle funnet i en og samme morkne stokk.
<i>E. nigrinus</i>	
<i>E. tristis</i>	
<i>E. sanguineus</i>	
<i>E. nomonae</i>	
<i>E. terrugatus</i>	
<i>Aqrilus sucicollis</i>	(4 stk.) Heggedal
<i>Agonum dorsale</i>	(7 stk.) Heggedal, Pauler
<i>Dromius marginellus</i>	(1 stk.) Larvik
<i>D. angustus</i>	(1 stk.) Larvik
<i>D. fenestratus</i>	(5 stk.) Larvik
<i>Lebia chlorocephala</i>	(4 stk.) Heggedal
<i>Amara praetermissa</i>	(1 stk.) Pauler
<i>Serropalpus barbatus</i>	(1 stk.) Kjose
<i>Uloa perroudi</i>	(1 stk.) Larvik
<i>Tropiphorus carinatus</i>	(1 stk.) Larvik
<i>Rhynchites aequatus</i>	(2 stk.) Heggedal
<i>Calopus serraticornis</i>	(1 stk.) Larvik
<i>Aromia moschata</i>	(1 stk.) Kjose
<i>Tragosoma depressarium</i>	
<i>Cetonia lugubris</i>	

<i>Buprestis haemorrhoidalis</i>	28/5 - 79, Bjerke
<i>Hylecoetus dermestoides</i>	1/6 - 79, Bisjord
<i>Cassida viridis</i>	28/6 - 78, Tvedalen
<i>Buprestis rustica</i>	16/6 - 78, Tanum
<i>Phaenops cyanea</i>	11/6 - 80, Pauler
<i>Agrius biguttatus</i>	17/6 - 80, Tvedalen
<i>Ptilinus fuscus</i> (?)	14/5, Bisjord
<i>Necrobia violacea</i>	Larvik
<i>Anthocomus bipunctatus</i>	30/5 - 78, Langåker
<i>Diaperis boleti</i>	16/6 - 78, Larvik
<i>Sinodendron cylidricum</i>	19/6 - 80, Heggedal
<i>Oryctes nasicornes</i>	21/5 - 78, 3/7 - 80, Pauler
<i>Lamia textor</i>	(10 stk.) 13/6 -78, Pauler
<i>Callidium aeneum</i>	25/7 - 79, Bjerke
<i>Saperda perforata</i>	21/5 - 78, Pauler. 16/6-78, Gui
<i>Toxotes cursor</i>	5/8 - 79, Lauvesetra
<i>Leptura sexguttata</i>	Tvedalen
<i>Hylotrupes bajulus</i>	

NATTSOMMERFUGLER:

<i>Mimas tiliae</i> (Lindesvermer)	16/6 - 78, Larvik
<i>Hemaris tityus</i> (Humlesvermer)	17/5 - 79, Kjose
<i>H. fuciformis</i>	14/6 - 78, Tvedalen
<i>Cerua bifida</i>	6/6 - 79, Larvik
<i>Lymantria monacha</i>	Larvik, Kjose
<i>Agria tau</i>	Kjose, Tvedalen
<i>Catocala fraxini</i>	Kjose, Tvedalen
<i>Malacosoma neustria</i>	Kjose
<i>Autographa bractea</i>	Kjose
<i>Apeira syringaria</i>	Kjose
<i>Eustroma reticulata</i>	Kjose
<i>Euranpteryx sambucaria</i>	Larvik
<i>Diacrisia mendica</i>	Kjose
<i>Endromis versicolora</i>	Larvik
<i>Drymonia ruficornis</i>	Larvik
<i>Canopia myopaeformis</i>	11/6 - 80, Pauler
<i>Pygaera curtula</i>	Larvik
<i>Dypterygia scabriuscula</i>	Larvik, Kjose

ANDRE:

<i>Myrmelon formicarius</i> (maurløve)	Larvik
<i>Leptophyes punctatissima</i> (gresshoppe)	Larvik

Når det gjelder funnsted henvises det til teksten foran der det er angitt i hvilke kommuner stedene ligger.

HAR DU HUSKET KONTIGENTEN FOR 1981 ?
KR 60,-
POSTGIRO 5 44 09 20

REFERAT FRA ÅRSMØTET I NORSK ENTOMOLOGISK FORENING 12. FEBRUAR
1981, ZOOLOGISK MUSEUM I OSLO.

1. Årsmelding for 1980. Årsmeldingen ble godkjent.
2. Regnskap for 1980. Regnskapet ble godkjent.
3. Valg. Karl Erik Zachariassen (formann), Trond Hofsvang (sekretær), Trond Andersen (styremedlem), Torstein Kvanne (styremedlem), Ole A. Sæther (redaktør av Fauna Norvegica ser.B) og Albert Lillehammer (medlem av redaksjonskomiteén) sto for valg. Samtlige ble enstemmig gjenvalgt. Det var 25 medlemmer tilstede på årsmøtet, og 20 medlemmer hadde på forhånd sendt inn stemmeseddel, tilsammen 45 avgitte stemmer.
4. Lovendringer. Styrets foreslåtte lovendringer ble enstemmig vedtatt.
5. Kontingent. Kontingenten for 1981 ble enstemmig vedtatt hevet fra kr. 50.- til kr. 60.-.
6. Eventuelt. Årsmøtet vedtok enstemmig å heve betalingen for Fauna Norvegica ser.B fra kr. 21.- til kr. 25.- pr. medlem etter henstilling fra Norsk Zoologisk Tidsskriftsentral.

Det ble forøvrig en nyttig debatt vedr. driften av NEF, spesielt om hva som kan gjøres for å øke antallet medlemmer og å hindre "gjennomtrekken" av medlemmer. Styret ble bedt om å vurdere følgende forslag: Salg av entomologisk utstyr, som kasser, nåler, m.m. sentralt i foreningen. Utgivelse av et hefte om fangst og preparering av insekter. Igangsettelse av kurs i fangst og preparering av insekter.

Etter årsmøtet ga førstekonservator Albert Lillehammer en orientering om forskning og arbeidsoppgaver ved entomologisk avdeling ved Zoologisk Museum i Oslo. Til slutt var det en omvisning i museets entomologiske samlinger. Kvelden ble avsluttet med selskapelig samvær.

Trond Hofsvang (sekretær).

BØKER OM NATUREN, INSEKTER, FUGLER, PATTEDYR ETC.

VEL MØTT I

LYNGS BOKHANDEL A/S

POSTBOKS 328 - OLAV TRYGGVASONS GT. 26

TLF. (075) 28 616 - 7001 TRONDHEIM

ÅRSMELDING FOR 1980.

I 1980 HAR FORENINGEN HATT FØLGENDE PERSONER I OMBUD:

Styret: Formann: Førsteamanuensis Karl Erik Zachariassen, Trondheim.
Nestformann: Forsker Sigmund Hågvar, Ås.
Sekretær: Amanuensis Trond Hofsvang, Ås.
Kasserer: Konsulent Lise Hofsvang, Oslo.
Styremedlemmer: Vit. ass. Trond Andersen, Bergen.
Fagassistent Torstein Kvamme, Ås.
Lektor Tore R. Nielsen, Sandnes.

Redaksjonen av Fauna norvegica Ser. B (Norwegian Journal of Entomology):
Redaktør: Professor Ole A. Sæther, Bergen.
Medlemmer av redaksjonskomiteen: Førstekonservator Albert Lillehammer, Oslo.
Førstekonservator John O. Solem, Trondheim.
Konservator Arne Nilssen, Tromsø.

Redaktør av Insecta Norvegiae: Førstekonservator John O. Solem, Trondheim.

Norsk medlem av redaksjonskomiteen i Entomologica Scandinavica: Dosent Lauritz Sømme, Oslo.

Distributør: Adm. dir, Jac Fjelddalen, Ås.
Revisor: Fung. statsentomolog Trygve Rygg, Ås.
Valgkomite: Førsteamanuensis Johan Andersen, Tromsø.
Amanuensis Erling Hauge, Bergen.
Professor Arne Semb-Johannson, Oslo.

Insektnavnskomite: Amanuensis Trond Hofsvang, Ås.
Førstekonservator Albert Lillehammer, Oslo.
Konsulent Reidar Mehl.
Professor Ragnhild Sundby.

Redaksjonen av Insekt-Nytt:
Redaktør: Cand. mag. Tor Alvheim, Trondheim.
Sekretær: Fotograf Jørn Nikolaysen, Trondheim.
Redaksjonsmedlemmer: Stud. real. Ove Bergersen, Trondheim.
Cand. mag. Trond Nordtug, Trondheim.

MEDLEMSTALL PR. 31. 12. 1980:

246 norske medlemmer og 32 utenlandske medlemmer = totalt 278 medlemmer.

MØTER I 1980 ARRANGERT AV HOVEDFORENINGEN:

19. - 21. mars: 4. norske entomologmøte, Park hotell, Voss. 36 deltagere. 16 foredrag. Arbeidsgrupper. Årsmøte i Norsk Entomologisk Forening.
14. oktober: Entomologisk virksomhet ved Statens plantevern og Norsk institutt for skogforskning, Ås. Antall tilstede; 18.
4. desember: Frukttreprosjektet på Blindern. Innledning ved Lauritz Sømme, foredrag ved Halfdan Skånland, Svein Birkenes, Hans Opsahl og Nina Jonsson. Julemøte i NEF. Antall tilstede; 17. Zool. Inst. Blindern.

STYREMØTER: Det har vært holdt 4 styremøter.

FAUNA NORVEGICA SER. B (NORWEGIAN JOURNAL OF ENTOMOLOGY):

I 1980 (Vol. 27) ble det utgitt ett dobbeltnummer i oktober. I 1980 ble det betalt kr. 25.- pr. medlem til Norsk Zoologisk Tidsskrift-sentral (NZT) for tidsskriftet. Styret i NEF har besørget pakking og forsendelse for å spare NZT for unødige utgifter.

INSEKT-NYTT:

Insekt-Nytt utkom med 2 nummer i 1980, derav et dobbeltnummer. Nr. 1 1980 ble sendt ut i juni, og nr. 2, 1980 (doppeltnummer) ble sendt ut ved nyttår.

LAGER AV TIDSSKRIFTET, SÆRTRYKK, KART ETC:

Notat fra distributøren pr. 31. 12. 1980 ble sendt foreningens medlemmer i januar 1981.

LOKALE GRUPPER:

Oslo-avdelingen av NEF, Blindern, ble opprettet 22. april. En lokalavdeling av NEF i Larvik, Larvik Insekt-Klubb, ble opprettet 24. oktober. En oppsummering av de lokale gruppernes årsmeldinger er satt opp som et vedlegg til årsmeldingen.

ÆRESMEDLEMSKAP:

Brukseier Eivind Sundt, Svartskog, ble i styremøtet 1. september utnevnt til æresmedlem av Norsk Entomologisk Forening for sin store innsats innen *Ptiliidae* (Coleoptera).

ØVRIGE AKTIVITETER:

Foreningens binokularlupe har i 1980 vært utlånt til 2 medlemmer.

En ny serie publikasjoner, Insecta Norvegiae, ble startet i 1980. Serien vil publisere kataloger og kartverk over norske insekter. Serien er et samarbeid mellom Norsk Entomologisk Forening og DKNVS Museet i Trondheim. Vol. 1 1980 ble sendt medlemmene i NEF i januar 1981.

I 1980 ble det solgt 80 eksemplarer av Arne Fjellbergs bestemmelsestabell for norske collemboler. NEF har hittil hatt et overskudd på kr. 2000.- på denne tabellen.

I 1980 overførte Universitetsforlaget sitt lager av Norsk Entomologisk Tidsskrift vederlagsfritt til Norsk Entomologisk Forening.

VURDERING AV FORENINGENS VIRKSOMHET:

Styret mener det var mange positive, men også enkelte negative, trekk ved foreningens utvikling i 1980. Ved opprettelse av lokale avdelinger i Larvik og Oslo, har det skjedd en ytterligere opptrapping av de lokale aktivitets-tilbud. Insekt-Nytt er betydelig opptrappet, såvel teknisk som layout-messig. En ny publikasjonsserie med oversikt over insekters utbredelse på landsbasis, representerer et viktig tilskudd til publiseringstilbudet. Økonomien har utviklet seg tilfredsstillende, takket være salg av collembol-tabell og eldre årganger av Norsk Entomologisk Tidsskrift. Det har imidlertid vært problemer med å oppnå regelmessig utgivelse av Insekt-Nytt.

Veksten i foreningens medlemstall er fortsatt utilfredsstillende, og den vervekkampanje styret tok initiativ til i høst, har vært en fiasko. Det er først og fremst "gjennomtrekken" av medlemmer som er for stor. Styret har gitt høy prioritet til Insekt-Nytt, og regner med at tekniske forbedringer og økende rutine i redaksjonen, vil sikre en mer regelmessig utgivelse. Vi håper at en regelmessig utgivelse av Insekt-Nytt på et rimelig høyt kvalitetsnivå, vil redusere medlemsavgangen og øke tilgangen. Styret vil imidlertid poengtere at utgivelsen av Insekt-Nytt på et høyt nivå, er pengekrevenende. Og skal bladet sikres på et slikt nivå, kreves det en økning av foreningens fortløpende inntekter.

Karl Erik Zachariassen (formann)

Trond Hofsvang (sekretær)

REGNSKAP FOR 1980,

Postgirokonto 5 44 09 20 pr. 31. 12 79.	Kr. 5 192.89
Bergen Bank, 3 mnd, pr. 31. 12. 79.	Kr. 6 321.63

INNTEKTER:

Kontingent	Kr. 12 990.00
Porto	Kr. 566.04
"Insekt-Nytt", annonser	Kr. 800.00
Salg av Fauna norvegica Ser. B, 1979-årg.	Kr. 50.00
Salg av særtrykk og karter	Kr. 1 661.15
Salg av collemboltabell	Kr. 4 050.11
Salg av årganger av Norsk Entomologisk Tidsskrift	Kr. 4 985.00
Renter, Bergen Bank	Kr. 232.19
	Kr. 36 849.01

UTGIFTER:

Porto	Kr. 2 198.40
"Insekt-Nytt"	Kr. 3 678.30
Fauna norvegica Ser. B	Kr. 8 266.00
Karter, trykking	Kr. 1 930.00
Collemboltabell, trykking	Kr. 2 130.00
Reiser	Kr. 500.00
Rekvisita	Kr. 859.35
Diverse (trykking av plakater, krans, æresmedlemmer, innbinding av N.E.T, m.m.)	Kr. 1 725.00
Tilbakebetaling av kontingent	Kr. 90.00
	Kr. 21 377.95
Postgirokonto 5 44 09 20 pr. 31. 12. 80	Kr. 10 917.24
Bergen Bank, 3 mnd, pr. 31. 12. 80.	Kr. 4 553.82
	Kr. 36 849.01

STATUS PR. 31. 12. 80:

Aktiva:

Postgiro	Kr. 10 917.24
Bergen Bank	Kr. 4 553.82
	Kr. 15 471.06

Passiva:

Kapitalkonto	Kr. 15 471.06
	Kr. 15 471.06

Oslo, den 25/1 -81.

Lise Hofsvang
Lise Hofsvang
(kasserer)

Revidert, Ås den 29/1 -81.

Trygve Rygg
Trygve Rygg
(revisor)

VIRKSOMHETEN I LOKALAVDELINGENE AV NEF I 1980.

TRØNDELAGSGRUPPA NEF:

(Zoologisk inst. Universitetet i Trondheim, 7000 Trondheim). Styret: Dagfinn Refseth, Jan Gulbrandsen, Per Sveum og Trond Nordtug. Gruppen hadde 41 medlemmer i 1980. Det har vært avholdt 14 møter, derav 6 arbeidsmøter. Møtene har bestått av foredrag, bestemmelsesarbeid m.m. Salg av nåler, kasser og materiale til håver til medlemmene. To ekskursjoner ble arrangert til henholdsvis Byneset og Lierne.

ENTOMOLOGISK KLUBB I BERGEN:

(Førstekonservator Lita Greve Jensen, Zoologisk museum, Muséplass 3, 5014 Bergen-Univ.).

Det ble avholdt 4 møter med foredrag, 2 i hvert semester. Det var gjennomsnittlig 12 deltagere på møtene.

JÆREN ENTOMOLOGKLUBB:

(Sandnes videregående skole, Tronesgeilen 18, 4300 Sandnes). Klubben ble stiftet 12. februar 1979. Styret: Tore R. Nielsen, Tor B. Lund, Knut Rognes og Per Anders Hoel. Klubben har 20 medlemmer. Møte arrangeres en gang pr. måned. Seks møter ble avholdt i 1979 (tillaging av samleutstyr, demonstrasjoner og bestemmelse av materiale, kåserier) og tre ekskursjoner. I 1980: 7 møter og 2 ekskursjoner ble arrangert med gjennomsnittlig 9 deltagere. Sandnes kommune har bevilget kr. 2000.- til drift og innkjøp av utstyr.

LARVIK INSEKT-KLUBB:

(Kontaktmann: Bjørnar Borgersen, Gonveien 61 B, 3260 Østre Halsen). Klubben ble formelt tilknyttet NEF 24. oktober 1980. Foreløpig består klubben av 4 medlemmer. Møter arrangeres hver annen uke.

DRAMMENS-AVD. NEF:

(Formann Devegge Ruud, Tomineborgveien 52, 3000 Drammen). Det ble arrangert 3 møter i høstsemesteret (bestemmelse av insekter, foredrag med lysbilder etc.).

OSLO-AVD. NEF:

(Zoologisk Inst. Postboks 1050, Blindern, Oslo 3). Denne lokalavdelingen ble konstituert 22. april 1980. Det er registrert 31 medlemmer. Ansvarlige for driften: Atle Mjelde, Preben Ottesen, Dag Selnes og Jan Henrik Simonsen. Ekskursjoner skal prioriteres, dernest utstyrsneking, faunistiske foredrag og hjelp til bestemmelse av insekter. Tre ekskursjoner ble arrangert i 1980: Til Sognsvann, Ostøya og Maridalen. Det var gjennomsnittlig 9 deltagere på ekskursjonene.

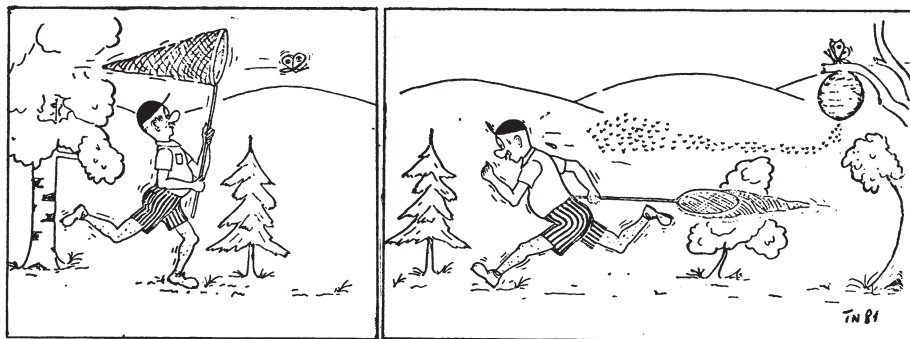
Referat: *Trond Hofsvang* .

STØTT VARE ANNONSØRER, DE STØTTER OSS.

NYE MEDLEMMER I NORSK ENTOMOLOGISK FORENING I 1980,

(Entomologisk interesse i parantes).

1. Rune Aksel Abrahamsen, Sigurds gt. 20 B, Oslo 6 (*Coleoptera: Carabidae & Staphylenidae*).
2. Ulf Bjørkelo, Oredalsåsen 39, 1600 Fredrikstad (*Lepidoptera*).
3. Geir Sverre Braut, Farsund sjukehus, 4550 Farsund (generell entomologi).
4. Carl-Cedric Coulianos, Zool. Inst. Box. 6801, S-113 86 Stocholm, Sverige (*Heteroptera*).
5. Ingrid Jovall Dahl, Trandemsetra, 1940 Bjørkelangen (*Lepidoptera, Coleoptera*).
6. Sverre Gjølstad, Damnes, 1550 Hølen.
7. Hans Strand Hansen, Väderkvarnsgatan 32 A, S-753 29 Uppsala, Sverige.
8. Arnt O. Horntvedt, Rå, 9410 Borkenes.
9. Jon Arve Husby, Sigrid Saxedatters vei 10, 7562 Hundhamaren.
10. Leif Johannessen, St. Olavs vei 25, 5000 Bergen (*Ephemeroptera, Trichoptera Plecoptera, Diptera*).
11. Paul Johansen, Statens plantevern, Postboks 70, 1432 Ås-NLH (plantevern).
12. Kjell Arne Johanson, 4530 Holum (*Lepidoptera, Coleoptera*).
13. Nina Jonsson, Hølandsgt. 1, Oslo 6.
14. Torbjørn Kloster, Grønneliveien 10, 4030 Hinna (*Lepidoptera*).
15. Roar Klubnes, Erleveien 5, 5030 Landås.
16. Bent Kristiansen, Haakon den Godes vei 13, Oslo 3.
17. Svein Krüger, Sogn studentby 3422, Sognsveien 85, Oslo 8 (*Lepidoptera*).
18. Håkon Kvamme, Parkveien 53, 1405 Langhus.
19. Lennart Medquist, Ølandsgatan 14, S-621 00 Visby, Sverige (*Macro-Lepidoptera, Coleoptera, Odonata*).
20. Fred Midtgaard, Askeladdveien 7, 2200 Kongsvinger (skogsinsekter, spesielt *Coleoptera*).
21. Kai Myhr, Postboks 140, 2640 Ringebu (*Ephemeroptera, Lepidoptera*).
22. Trond Nordtug, Kranngt. 3, 7000 Trondheim (*Lepidoptera, Coleoptera*).
23. Jens Erik Nygård, Brinken 19, 3400 Lier (generell ent.).
24. Hans Opsahl, Minister Ditleffs vei 20, Lei. 305, Oslo 8 (*Dermoptera*).
25. Tom N. Pedersen, Lyder Sagens gt. 10, 5000 Bergen (*Lepidoptera*).
26. Ingvard Schistad, Inndalsveien 60, 5032 Minde.
27. Stavanger museum, Biblioteket, 4000 Stavanger.
28. Sølve Tegner Stenmark, 10 B 152/3 Studentbyen Kringsjå, Oslo 8 (*Odonata, Lepidoptera, Coleoptera*).
29. Karin Swane, Zoologisk museum, Muséplass 3, 5014 Bergen-Univ. (*Lepidoptera*).
30. Erik Tunstad, Osterhausgt. 23, Oslo 1 (*Heteroptera, Coleoptera*).
31. Magne-Henrik Velde, 4260 Torvastad (*Lepidoptera, Coleoptera*).
32. Geir Yven, Fjellveien 98, 5000 Bergen (*Odonata, Hymenoptera*).
33. Eva S. Hauge, Fagernes 15, 5000 Bergen (*Diptera: Syrphidae*).

LOVER FOR NORSK ENTOMOLOGISK FORENING.

Vedtatt på årsmøtet, Røros 3. mars 1978, med tilføyelser og endringer vedtatt på årsmøtet, Blindern 16. februar 1979 og på årsmøtet Tøyen 12. februar 1981.

- § 1. Foreningens formål er spesielt å fremme interessen for og studiet av entomologien i Norge, særlig med hensyn til landets fauna, samt å knytte kontakt mellom denne vitenskaps venner og dyrkere.
- Blant foreningens oppgaver for å fremme dette formål, hører utgivelsen av et vitenskapelig tidsskrift, utgivelsen av et medlemsblad, samt å arrangere minst ett medlemsmøte pr. halvår.
- § 2. Foreningen skal også arbeide for å bevare mangfoldet av norsk insektfauna for ettertiden. Dette skjer gjennom registrering av truede arter og biotoper, samt områder av særlig vitenskapelig eller pedagogisk verdi.
- § 3. Enhver som har interesse for entomologi kan bli medlem av foreningen. Medlemskap varer inntil skriftlig utmelding foreligger. Denne må være styret i hende innen 15. oktober for å gjelde det etterfølgende år.
- Når et medlem til tross for purringer, ikke har betalt kontingent 4 måneder etter at innbetalingskort er sendt ut, mister vedkommende sin stemmerett og kan av styret strykes som medlem. Vedkommende kan først opptas på ny som medlem etter at gjelden er betalt.
- § 4. Bare norske medlemmer har stemmerett og er valgbare til tillitsverv i foreningen. Æresmedlemmer kan innvelges etter enstemmig beslutning i fulltallig styre.
- § 5. På årsmøtet velges et styre på 7 medlemmer: Formann, nestformann, sekretær, kasserer og tre styremedlemmer. Styret velges for 2 år, slik at vekselvis 3 og 4 går ut av styret hvert annet år. Gjenvalg kan finne sted. Samtidig velges en revisor. Årsmøtet oppnevner en valgkomitee.
- På årsmøtet velges en redaktør og 3 medlemmer av redaksjonskomiteen for foreningens vitenskapelige tidsskrift. Redaktøren og redaksjonskomiteen velges for 2 år, slik at vekselvis 2 og 2 går ut hvert annet år. Gjenvalg kan finne sted.
- På årsmøtet velges videre en redaktør for foreningens medlemsblad. Redaktøren velges for 2 år. Gjenvalg kan finne sted. Redaktøren peker selv ut sine medarbeidere blant foreningens medlemmer.
- Medlemmer som ikke møter, kan stemme skriftlig ved valgene, samt ved avgjørelsen av forslag til endring av lovene. På årsmøtet framlegger styret årsberetning og regnskap.
- § 6. Medlemskontingenten fastsettes på årsmøtet etter forslag av styret.
- § 7. Medlemmene kan slutte seg sammen i lokale grupper. Beretning bør ved årsskiftet innsendes til styret. Gruppene bærer sine egne utgifter. Om nødvendig kan det søkes hovedforeningen om refusjon av utlegg til driften og støtte til spesielle formål. Styret avgjør slike søknader.
- § 8. Forslag til endring i lovene sendes sekretæren innen 30. september. Forslaget med styrets innstilling sendes medlemmene senest en måned før årsmøtet da behandlingen skal finne sted, samtidig med innkallingen til møtet. Til vedtak av et slikt forslag kreves 2/3 av de avgitte stemmene. Alle andre avgjørelser skjer ved simpelt flertall. Formannens (eventuelt nestformannens) stemme er utslagsgivende i tilfelle stemmelikhet.

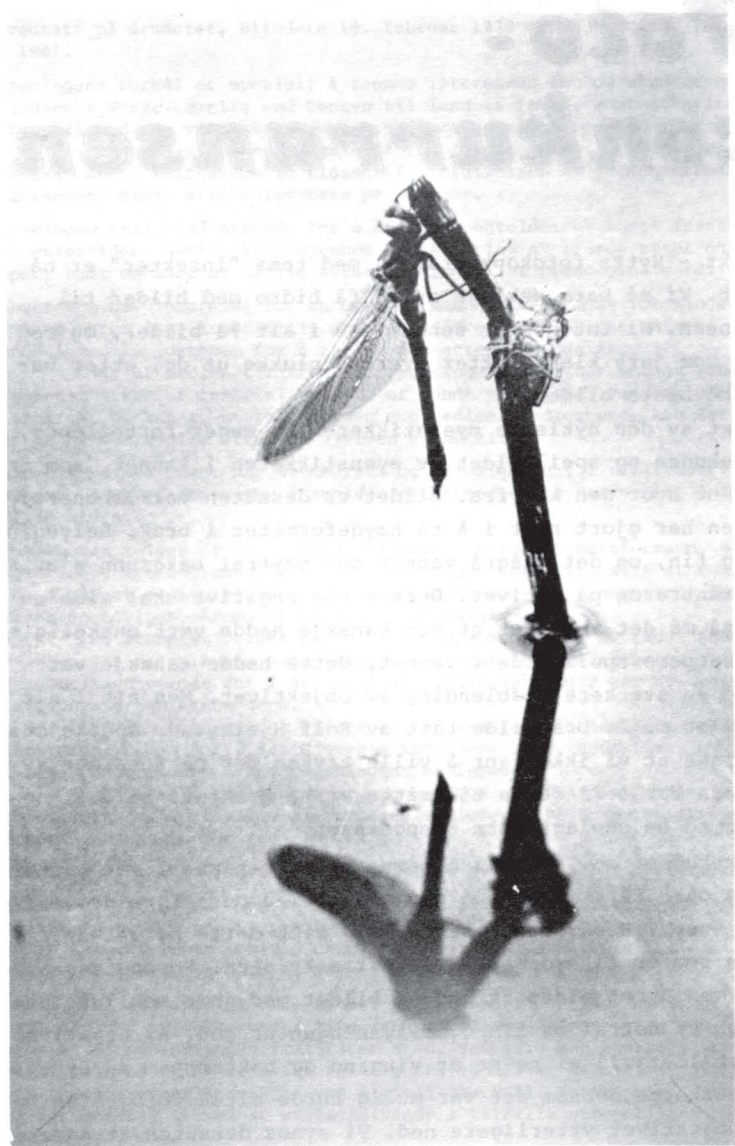
Foto- konkurransen

Insekt - Nyttts fotokonkurranse med tema "insekter" er nå avsluttet. Vi må bare beklage at så få bidro med bilder til konkurransen. Ni fotografer sendte oss i alt 73 bilder, og redaksjonen som jury klarte etter hvert å plukke ut de, etter vår mening, tre beste bildene.

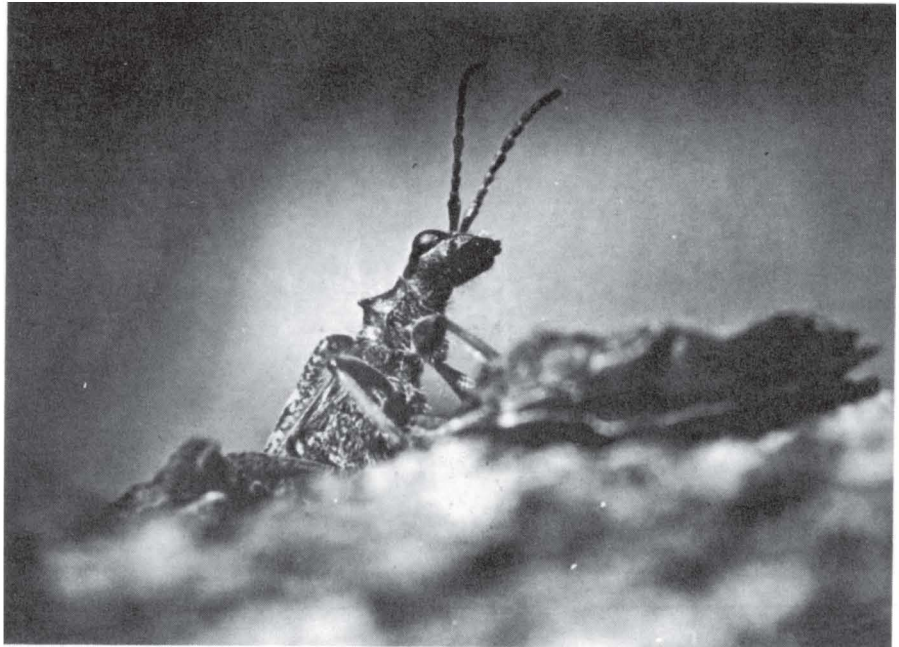
Bildet av den nyklekte øyestikkeren er meget fortellende, med nymfehuden og speilbildet av øyestikkeren i vannet, som er det element hvor den kom fra. Bildet er dessuten velkomponert, og fotografen har gjort rett i å ta høydeformatet i bruk. Belysningen er myk og fin, og det blågrå vannet som nøytral bakgrunn gjør at blikket sentreres på motivet. Dersom noe negativt skal sies om bildet, så må det være det at det kanskje hadde vært ønskelig med et noe skarpere speilbilde i vannet, dette hadde kanskje vært mulig ved en sterkere nedblending av objektivet. Men alt i alt må man si et meget bra bilde tatt av Rolf Hjelmstad. Redaksjonen må bare beklage at vi ikke fant å ville trykke det på forsiden av bladet, men for å få dette til måtte vi ha beskåret bildet, og vi ville dermed ha ødelagt dets komposisjon.

Blinksuddet som kom til å havne på andre plass i vår konkurranse, og også fikk æren av å prege dette nummers forside, er tatt av Arne T. Hamarsland. Det er liv over dette bildet av smelleren som er i ferd med å lette fra kvisten. Komposisjonen er også fin med dyret plassert nede i bildet med godt med luft over. Bakgrunnen er nøytral og fin, og belysningen er god. Av negative ting med bildet vil vi nevne at vingene og bakkroppen på dyret er litt for uskarpe, dersom det var mulig burde altså fotografen ha blendet objektivet ytterligere ned. Vi synes dessuten at kamera - standpunkt er noe ordinært, et bilde forfra kunne økt spenningen i bildet.

På tredje plass slo igjen Rolf Hjemstad til med et artig nærbilde av bartreløper. Meget fin belysning og fin nøytral bakgrunn, men også litt negativt å si om bildet. Dyret er etter vår mening

plassert litt for mye i midten av bildet, og det diffuse nedre feltet er litt for framtrødende. Det at dyret ser vekk fra foto - grafen er ogs a mindre heldig.

Når det gjelder konkurransen ellers var det blandet kost. Det som juryen først og fremst festet seg ved var at på svært mange av bildene kom bakgrunnen eller insektets omgivelser svært forstyrret - ende inn i bildet, og tok delvis oppmerksomheten bort fra dyret, som burde vært hovedmotiv. Belysningen på de fleste bildene er god, men vi vil tilrå omtanke og forsiktighet ved bruk av blitz fordi belysningen har lett for   bli svært hard, og bakgrunnen ofte helt svart. Det som videre preget mange av bildene var at de kun viste et bilde av en insektart, uten   vise dyret i noen slags form for aktivitet. Her vil vi oppfordre ivrige insektfotografer til   ofre tid på   studere de enkelte dyr og deres biologi, og eventuelt dokumentere eller skildre fotografisk dyrene i deres aktivitet.

Dette vil kunne heve bildet over bare det   vise dyrets farge og form, og vil kanskje ogs a kunne bidra til en bedre kjennskap til de enkelte artenes biologi.

Insekt Nytt planlegger en ny og større fotokonkurranse til høsten. Vi planlegger da   plukke ut de beste bildene fra denne og høstens konkurranse for   trykke opp noen i en P.R - kampanje for foreningen. Så bruk nå sommeren til   skaffe deg noen virkelig fotografiske blinkskudd blandt insektene, og bli med i vår store fotokonkurranse til høsten.

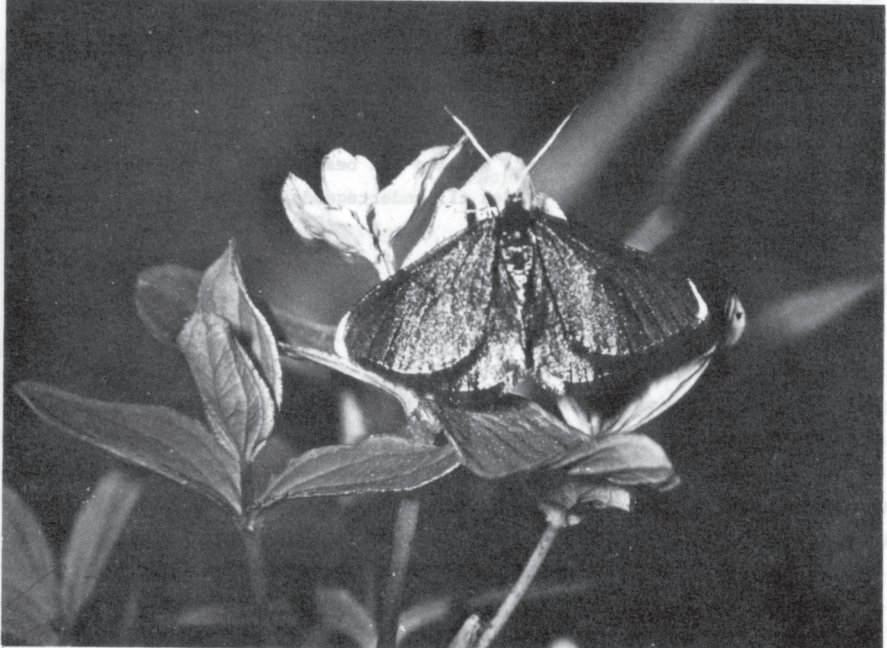
**Insekth ver
Insektn ler
Formalin
Dramsglass
Petriskåler**

**er   få
kjøpt hos**

 W rdahl's Fargehandel

PRINSENS GT. 19, TRONDHEIM

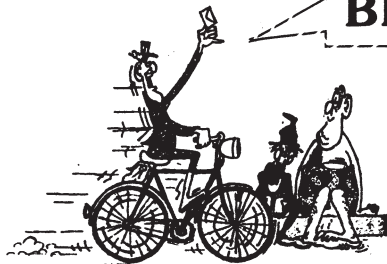
OBS! KONKURRANSE:

Våre lesere har igjen sjansen til å forsøke seg på en entomologisk nøtt. Det bør kunne gå an å komme fram til artsnivå her. Forsøk deg på en bestemmelse, send ditt forslag til Insekt - Nytt og bli med i trekningen om insektbøker. Merk konvolutten: "Konkurransen". Svaret må være oss i hende innen 13/6 - 1981.

Løsningen på forrige nummers konkurranse var bartreløper (*Rhagium inquisitor*).

BREV FRA LESERNE

Redaksjonen har mottatt to brev fra David Whittall i Neverdal, som vi her gjengir. Forslag til bestemmelse, angående det første brevet, sendes til undertegnede og til redaksjonen.

Første brev:

Last year I found two grasshoppers, *Orthoptera*. After studying them, when I got them set, I decided they were from the family *Acrididae*. Then I was to sex them. I found out the one was male (the smallest) but the other was impossible to sex, ref. to the enclosed drawing, the abdomen does not resemble either a male or female.

Again this year I caught a nother *Acrididae*, at about the same place (the mountains in Glomfjord, at about 200 m.o.h.). The problem again arose when I was to sex it, it had the same abdomen as the one example from last year.

Both these two examples can not be the same sort, as the one I caught last year (1979) has a redish/brown ground color, but the example from this year has a more green/brown ground color, but has a red underside on the femur, and the tibia is red. So can you please help me with identification?

The drawing I have enclosed is of the example from this year (which is longer than that of last year) and I have noted the points that make me feel that it belongs to the family *Acrididae*. I have also made plain the end of the abdomen.

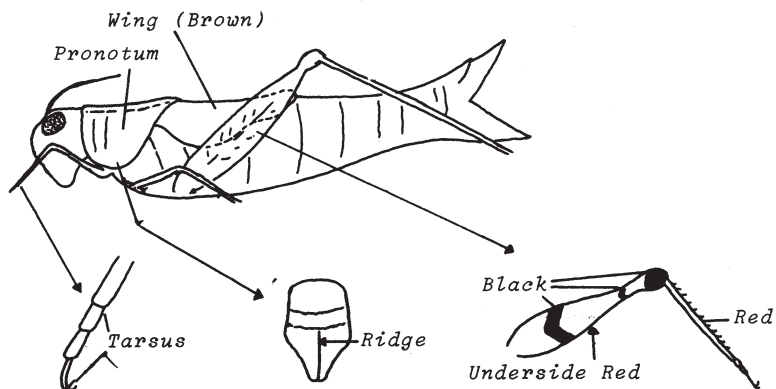
I am looking forward to an answer from you.

I wish to also notify you that I have found an example of *Zygaena filirendulae* (L) here in Meløy community. From all the literature I have, I have found that this insect does not occur North of the 60° latitude, but now it does.

There were many examples of *Zygaena f.*, not just the one I

caught, so it was no accidental incident.

Fig. A:

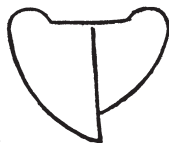
Annet brev:

I wish to comment on an article in the last issue of *Insekt-Nytt*. The article in question was the one by Knut Rognes; "Preparering og bestemmelse av stikkeveps".

A) Why say/write *Paravespule*, all the literature I have, the name used is *Vespula*. Is this just a fine point of science, or is there a deeper reason for the two different names?

B) The mandibbs of the wasps in the magazine go together at their final point; this means they are sort of equal, but from the literature and practical experience I have, all the mandibbs do not go together. (Ref. to fig. B). The right mandible is larger, therefore longer than the left, this I have found to be a uniforme occurrence.

Fig. B:

Reference:

The Observer book of Common Insects.
Norsk naturleksikon (Det Beste A/S).
Insects of Britain & Northern Europe
(M. Chinery).

David Whittall
8163 Neverdal

⇨ OPPROP ⇩

ER DU INTERESSERT I TEGER ?

I løpet av de siste årene er stadig flere personer her i landet blitt interessert i å arbeide med teger. Det kommer bl.a. av at en del studenter etter hvert har tatt oppgaver hvor teger inngår. Fra før er Norges tegefauna relativt dårlig kjent. Mange arter er ennå ikke registrert (langt flere er funnet på tilsvarende breddegrader i Sverige), og selv for de vanligste artene mangler vi opplysninger over utbredelsen. Både for å samordne registreringsarbeidet, for å hjelpe hverandre med vanskelige bestemmelser (ikke alle arter er lette), og for å skape et miljø, mener jeg at kontakten mellom oss burde bedres. -For andre grupper som biller og sommerfugl har man allerede etablert kontaktnett i foreningen (Ofr. Colarb., Leparb.). En arbeidsgruppe for teger kunne kanskje hete Tegarb.? Jeg er villig til i første omgang å registrere personer og interessefelt.

Jeg oppfordrer derfor alle som er interessert i teger å sende meg opplysninger om følgende: 1. Navn 2. Adresse 3. Samler du spesielle tegefamilier? 4. Hvilke familier har du materiale fra (ca. mengde) 5. Behersker du systematikken til noen gruppe/familie? 6. Studerer du utbredelse, levevis el. lign. ? 7. Andre opplysninger (f. eks. fremtidsplaner).

Jeg vil så sende alle en oversikt over de opplysningene som kommer inn. (Selv kartlegger jeg utbredelsen av breitegene, Pentatomoidea, og håper med tiden å bygge opp en referansesamling over alle norske teger.)

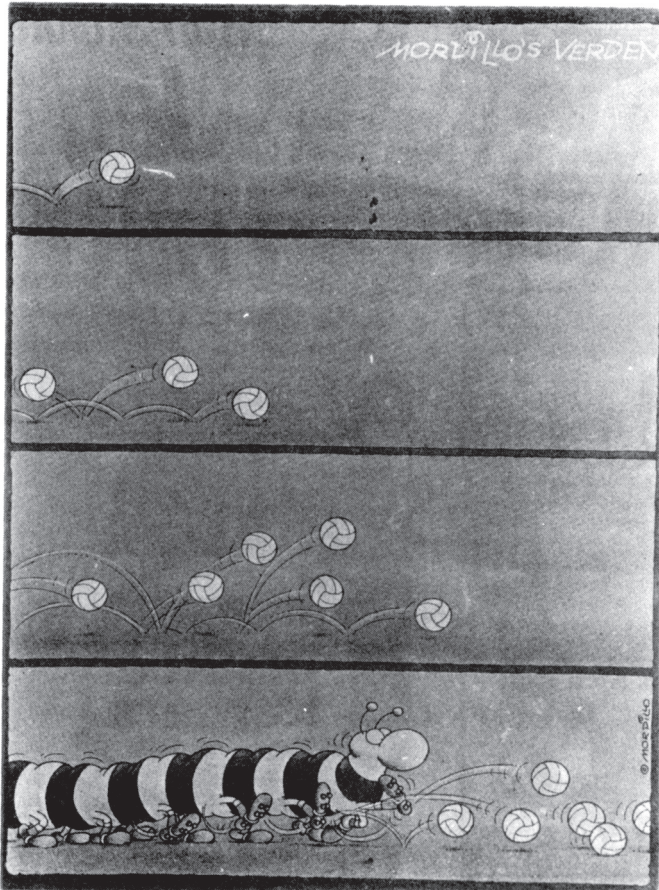
Hva kan vi så gjøre i TEGARB ?

Her er noen forslag (har du flere?):

1. Treffes for å inspirere hverandre, lære av hverandre og utveksle opplysninger om funn osv. (Man kan utmerket godt utveksle dyr og informasjon pr. post også, selvfølgelig)
2. Dra på ekskursjoner.
3. Lage norske tabeller over hver familie (Utkast til tabell over norske breiteger foreligger.)
4. Sende ut opplysninger av interesse ("Tege-nytt"?)

Med hilsen

Sigmund Hågvar, Norsk Inst. for Skogforskning, 1432 Ås-NLH.

VI TRENGER MERE STOFF!

INSEKT-NYTT FORSØKER Å DEKKE ET VIDT SPEKTER INNEN ENTOMOLOGIEN, OG TIL DETTE TRENGER VI HJELP. FOR Å GJØRE BLADET SÅ ALLSIDIG OG LESEVERDIG SOM MULIG, VIL VI OPPFORDRE ALLE INSEKTINTERESSERTE TIL Å BIDRA MED STOFF. VI MOTTAR SVÆRT GJERNE MERE STOFF OM DE FORSKJELLIGE INSEKTGRUPPENE, HAR DU NOEN SPESIELL FAVORITTGRUPPE BLANDT INSEKTENE, SÅ SETT DEG NED OG SKRIV EN ARTIKKEL TIL BLADET VÅRT.

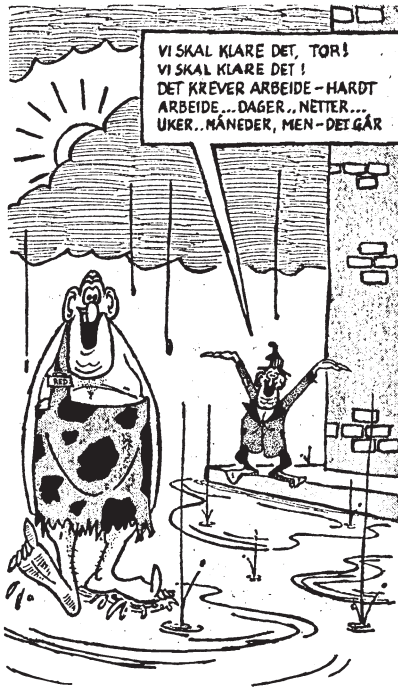
OPPFORDRINGEN GJELDER SELVFØLGELIG OGSÅ ALT ANNET ENTOMOLOGISK STOFF SOM KAN HA INTERESSE FOR VÅRE LESERE.

SKRIV I DAG OG SEND DITT BIDRAG TIL:

INSEKT-NYTT
Postboks 1701, ROSENBORG
7001 TRONDHEIM

APROPOS NESTE NUMMER...

PLASTESKER OG SMÅGLASS TIL INSEKTSAMLINGER FÅS KJØPT HOS

Trykksaker
Papirvarer
Kontorrekvisita

Rich. P. Svarstad

TRYKKERI - TELF. 661353
4300 SANDNES

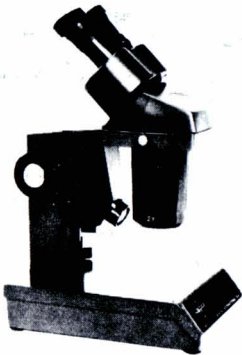
BLI MEDLEM AV NEF... ABBONER PÅ INSEKT-NYTT

DERSOM DU BLIR MEDLEM AV NEF FÅR DU INSEKT-NYTT OG FAGTIDSSKRIFTET FAUNA NORVEGICA SER, B FIRE GANGER I ÅRET, I TILLEGG FÅR DU INSECTA NORVEGIAE (ATLAS OF THE COLEOPTERA OF NORWAY), SOM KOMMER UT UREGELMESSIG.

MEDLEMSSKAP I NEF KOSTER KR. 60.-
ABBONEMENT PÅ INSEKT-NYTT KOSTER KR. 35.-

MEDLEMSKONTINGENTEN BETALES TIL:
NEF, POSTBOKS 70, 1432 ÅS-NLH, POSTGIRONR. 5 44 09 20

ABBONEMENT PÅ INSEKT-NYTT BETALES TIL:
INSEKT-NYTT, POSTBOKS 1701 ROSENBORG, 7001 TRONDHEIM,
POSTGIRONR. 5 91 60 77

STEREOMIKROSKOP

SWIFT M88BH

20 X OG 40 X FORSTØRRELSE

PAFALLENDE OG GJENOMFALLENDE LYS

A/S CHRISTIAN FALCHENBERG

Sandgaten 2, Postboks 82, 7001 Trondheim, Tlf. (075) 20 665

GRUNNLAGT 1910